

This issue of ACTA GEOLOGICA POLONICA is dedicated to Professor Jost WIEDMANN who passed away untimely on 2 December, 1993.

Professor Jost WIEDMANN will be remembered as a close friend and outstanding researcher, who contributed extensively to our knowledge of the ammonite content and biostratigraphy of the Cretaceous sequences exposed in Poland, the country that now includes Wrocław (in German *Breslau*), his place of birth.

The editor, and the co-editors of this issue – Prof. Dr. R. MARCINOWSKI and Dr. I. WALASZCZYK, are grateful to many people for their help in organizing this Memorial Volume. First, to all the authors for the enthusiasm and dedication with which they tackled the task of contributing to this Volume. These include both the colleagues of Jost WIEDMANN, as well as his students, especially those from his Alma Mater, the *Freie Universität* in Berlin. Second, to Dr. Herbert C. KLINGER for his help in various ways. Last but not least, to Mrs Helga WIEDMANN for providing the expressive photograph of her late husband in the field, the environment which he enjoyed most throughout his life.

**Reference list of the papers authored/co-authored by Professor
Jost WIEDMANN, and devoted to the Cretaceous sequences
of Poland**

**(Lista publikacji Profesora Josta WIEDMANNA dotycząca zagadnień formacji
kredowych Polski)**

WIEDMANN J. & MARCINOWSKI R. 1985. *Scaphamites passendorferi* n.g. n.sp. (Ammonoidea, Cretaceous) - ancestor of Scaphitaceae Meek? — *N. Jb. Geol. Paläont. Mh., Jg.* 1985 (8), 449-463, 7 figs. Stuttgart.

MARCINOWSKI R. & WIEDMANN J. 1985. The Albian ammonite fauna of Poland and its paleogeographical significance. — *Acta Geol. Polon.*, 35 (3/4), 199-219, 3 figs, 4 tabs. Warszawa.

WIEDMANN J. 1988. The Vistula River section (Poland). *Subchapter of: Ammonoid extinction and the "Cretaceous-Tertiary boundary event"*, p. 118. In: J. WIEDMANN & J. KULLMANN (Eds), *Cephalopods – Present and Past. Schweizerbart. Verlagsbuchhand.*, pp. 117-140, 8 figs. Stuttgart.

MARCINOWSKI R. & WIEDMANN J. 1988. Paleogeographic implications of the Albian ammonite faunas of Poland. In: J. WIEDMANN & J. KULLMANN (Eds), *Cephalopods – Present and Past. Schweizerbart. Verlagsbuchhand.*, pp. 491-504, 8 figs. Stuttgart.

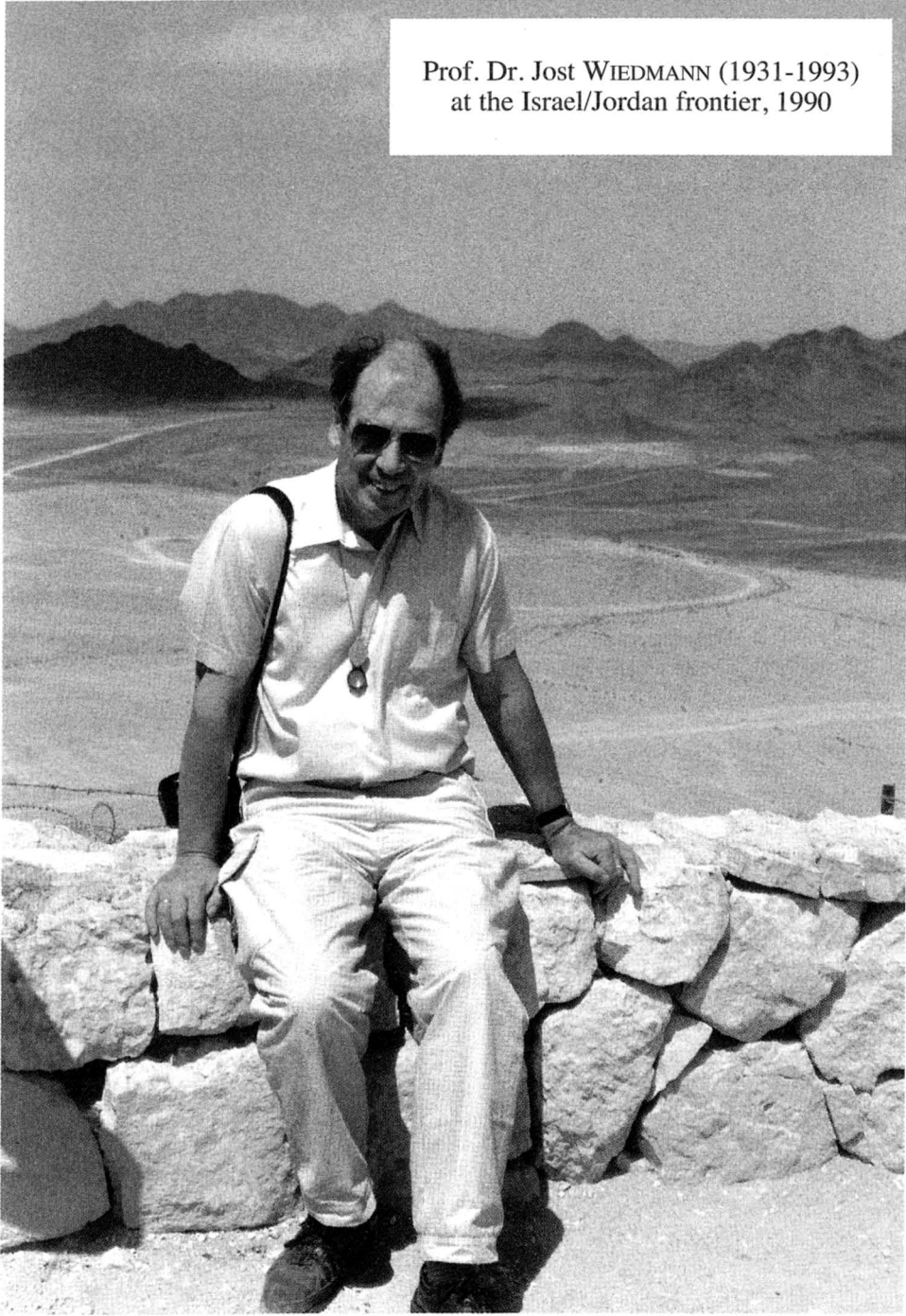
KUTEK J., MARCINOWSKI R. & WIEDMANN J. 1989. The Wąwał section, Central Poland – an important link between Boreal and Tethyan Valanginian. In: J. WIEDMANN (Ed.), *Cretaceous of the Western Tethys. Proc. 3rd Internat. Cretaceous Symp., Tübingen 1987. Schweizerbart. Verlagsbuchhand.*, pp. 717-754, 6 figs, 2 tabs, 2 pls. Stuttgart.

[The paper awarded by the Scientific Secretary of the Polish Academy of Sciences, in 1989]
(Praca nagrodzona przez Sekretarza Naukowego Polskiej Akademii Nauk, 1989).

MARCINOWSKI R. & WIEDMANN J. 1990. The Albian ammonites of Poland. — *Palaeontologia Polonica*, 50, 1-94, 27 figs, 7 tabs, 25 pls. Warszawa - Kraków.

[The paper awarded by the Minister of National Education, in 1991]
(Praca nagrodzona przez Ministra Edukacji Narodowej, 1991).

Prof. Dr. Jost WIEDMANN (1931-1993)
at the Israel/Jordan frontier, 1990

... across a political frontier, similar to straddling
the Cretaceous stage boundaries ...

Jost Wiedmann, 1931–1993

Dnia 2 grudnia 1993 roku zmarł w Tybindze, po długiej i ciężkiej chorobie Jost WIEDMANN, profesor geologii i paleontologii tamtejszego uniwersytetu. Profesor urodził się 31 marca 1931 r. we Wrocławiu, skąd przed oblężeniem tego miasta przez armię radziecką ewakuował się wraz z rodziną do Berlina. Tutaj w 1950 r. rozpoczął studia geologiczne, które kontynuował w Tybindze. Doktoryzował się w 1960 r. na podstawie wykonanej pod kierownictwem prof. Otto H. SCHINDEWOLFA rozprawy *Ammoniten aus der Vascogotischen Kreide (Nordspanien); Phylloceratina, Lytoceratina*, w 1965 r. zaś uzyskał habilitację przedkładając rozprawę *Biostratigraphische Untersuchungen in der nordspanischen Oberkreide*. Od 1970 r. aż do śmierci był profesorem uniwersytetu w Tybindze.

Profesor skupił swe zainteresowania naukowe nad faunami amonitowymi i biostratygrafią kredy, obejmując badaniami niezwykle rozległe i zróżnicowane geologicznie obszary – od Nepalu, poprzez Europę, północną i południową Afrykę aż po Argentynę, Chile i Meksyk. Hiszpania, w której prowadził badania przez całe swoje życie, stała się Jego drugą ojczyzną. Dorobek naukowy profesora WIEDMANNNA jest zawarty w około 150 publikacjach, część znajduje się jeszcze ciągle w druku, bowiem mimo swej ciężkiej choroby starał się być aktywnym do końca. Dorobek ten jest imponujący, gdyż obok klasycznych już dzisiaj monografii paleontologicznych, obejmuje m.in. tak ważne problemy jak wyjaśnienie mechanizmów oddziaływujących na ewolucję, zmiany poziomu morza a tempo specjacji u amonitów, czynniki kontrolujące prowincjonalizm mezozoicznych amonitów, amonity a facje, zróżnicowanie ornamentacji muszli w zależności od behawioru. Na osobną uwagę zasługują badania filogenezy mezozoicznych amonitów na podstawie studiów ich linii lobowej. Badania te, stanowiące twórcze rozwinięcie metody swego mistrza profesora Otto H. SCHINDEWOLFA, pozwoliły profesorowi WIEDMANNOWI na właściwe umiejscowienie w systematyce paleontologicznej wielu taksonów wysokiej rangi i co jest godne podkreślenia wyodrębnienie nowych, powszechnie akceptowanych taksonów, od szczebla gatunkowego aż do podrzędu włącznie.

Ukoronowaniem tej problematyki jest praca dotycząca kredowych heteromorfów. Niezwykle szerokie zainteresowania naukowe profesora WIEDMANNNA dokumentują prace dotyczące sedymentacji i jej związków z tektoniką, w tym również z tektoniką płyt, oraz analiza kredowych basenów sedymentacyjnych. W tym nurcie pozostają klasyczne już w literaturze publikacje omawiające subsyduencję i sedymentację na pasywnym brzegu kontynentu, w trakcie powstawania wschodnich brzegów dzisiejszego Atlantyku, od Biskajów po Nigerię.

Ogromna wiedza i erudycja Profesora harmonizowały doskonale z Jego nieprzeciętną aktywnością i pracowitością. Wykształcił rzeszę dyplomantów, promował wielu doktorów, z których część uzyskała już profesury w Niemczech i za granicą. Był organizatorem i kierownikiem wielu niemieckich i międzynarodowych projektów badawczych, których ukoronowaniem była organizacja sympozjów o ogólnoświatowym zasięgu, a następnie redakcja trzech obszernych tomów, zawierających materiały postsympozjalne: *I i III Sympozjum Kredowe* (Münster 1978, Tybinga 1987), *Sympozjum Głównogowe* (Tybinga 1985). Profesor WIEDMANN, poprzez publikacje i aktywność, stał się światowej sławy uczonym, a w badaniach mezozoicznych amonitów i utworów kredowych stał się niemal instytucją. Szeroka współpraca międzynarodowa i niezwykle zalety charakteru zjednały profesorowi WIEDMANNOWI liczne grono przyjaciół. Pracowało u Niego wielu stypendystów Humboldta. Liczne spotkania w Jego domu, gdzie wraz z małżonką Helgą stwarzali ciepłą i pełną życzliwości atmosferę, sprzyjały nawiązywaniu nowych kontaktów pomiędzy geologami z różnych stron świata. Profesor interesował się żywo historią i kulturą krajów, w których pracował i w trakcie kameralnych spotkań, bogato ilustrowanych przeżroczami, z wielkim zaangażowaniem i znanstwem mówił o ludziach, historii i przyrodzie. Profesor zaangażował się szczególnie we współpracę z geologami polskimi, włączając w to również wymianę studencką pomiędzy Uniwersytetem Warszawskim a Uniwersytetem w Tybindze. Polski akcent tej współpracy znaczący przyznanie profesorowi WIEDMANNOWI za badania naukowe nagród: Sekretarza Naukowego Polskiej Akademii Nauk w roku 1989 oraz I stopnia Ministra Edukacji Narodowej w roku 1991 (*patrz spis publikacji*). Tę działalność uznawał również za misję, która miała zaleczyć okropności wojny, widziane oczyma dorastającego dziecka. Grymas historii sprawił, że kilka lat temu zwiedzając swoją przedwojenną szkołę we Wrocławiu, został do niej wpuszczony przez pochodzącego z kresów woźnego. Wymieniwszy żartobliwie uwagi, że we Wrocławiu spotkało się dwóch repatriantów, Profesor wszedł na piętro i zjechał po mosiężnej poręczy ze schodów, zaśmiał się – *och jestem 50 lat młodszy*. Takim właśnie był prywatnie – pełen humoru i ciepła, dyskretnej fantazji, żartobliwie ironiczny, często autoironiczny, miłośnik i znawca muzyki poważnej. Do końca pogodny, zmagający się bohatercko przez dwa lata z chorobą.

Nie będziesz już Drogi Joście promieniował na naukę i grono przyjaciół. Pozostawiłeś jednak trwały ślad – swe wspaniałe prace, żyć zaś będziesz w naszych wspomnieniach. Ziemia niech Ci lekką będzie — Die Erde sei Dir leicht !

Ryszard Marcinowski

[Tekst niniejszy jest powtórzoną za zgodą redakcji wersją wspomnienia opublikowanego w *Przeglądzie Geologicznym*, 1994, 42 (8), s. 700]

Nachruf auf Herrn Professor Dr. Jost Wiedmann (1931-1993)

In voller Klarheit über sein schweres mit großer Geduld ertragenes Leiden verstarb am 2. Dezember 1993 Herr Professor Dr. habil. Jost WIEDMANN. Ein Wissenschaftler von internationalem Rang, ein liebenswerter und hilfsbereiter Kollege und Freund und ein bis zur letzten Stunde pflichtbewußter Mensch ist mit ihm von uns gegangen. Sein Lebensweg ist typisch für viele Angehörige seines Geburtsjahrganges in Europa.

Jost WIEDMANN wurde am 31. 03. 1931 in Breslau (Wrocław) in Schlesien geboren. Hier verlebte er seine frühe Kindheit, besuchte die Schule und floh in den letzten Kriegswirren mit seiner Familie nach Berlin. Nach Vollendung seiner Schulzeit studierte er an der Freien Universität in Berlin Geologie und Paläontologie.

Praktische Tätigkeit im unterkretazischen Erzbergbau von Salzgitter (1956/1957) und danach bei der Firma Deilmann-Bergbau ergänzten in zweckmäßiger Art seine Studien. Seine Liebe zu Spanien, die ihm Zeit seines Lebens nicht verlassen hat, geht wohl auch auf die Praktikumszeit bei der letztgenannten Firma zurück. Er promovierte 1960 bei Herrn Prof. Dr. O. H. SCHINDEWOLF in Tübingen mit einem Thema über kretazische Cephalopoden aus Spanien. Damit begannen Arbeiten über ein Thema, das einen Schwerpunkt innerhalb seiner Arbeiten darstellt. Zeugnis dieser seiner Tätigkeit ist auch seine umfangreiche Sammlung von Cephalopoden aus der Unter- und Oberkreide, die im Paläontologischen Institut der Universität Tübingen hinterlegt ist. Von 1962-1965 schloß sich eine Assitenzzeit in Tübingen an. Diese Zeit fand mit der Habilitation und der Berufung zum Dozenten am Geologisch-Paläontologischen Institut der Universität Tübingen ihren Abschluß. Zwischen 1965-1968 nahm er außerdem noch Lehraufträge an den Universitäten in Frankfurt a.M. und in Gießen wahr. 1971 erfolgte seine Berufung zum außerordentlichen und 1979 zum ordentlichen Professor an der Universität Tübingen. Einen Ruf an die Universität Hamburg hat Jost WIEDMANN 1984 ausgeschlagen. Im gleichen Jahr wurde ihm ein Lehrauftrag von der Universität Linares in Mexiko erteilt.

An der Universität in Tübingen nahm er außerdem zwischen 1974 und 1975 die Funktion eines Prodekans wahr. Bereits 1967 wurde er in den Beirat der Paläontologischen Gesellschaft gewählt, deren stellvertretender Vorsitzender er

zwischen 1967-1971 war. Langjährig war er außerdem für die Deutsche Forschungsgemeinschaft als Fachgutachter für das Fach Paläontologie tätig. Seine wissenschaftliche Tätigkeit war breit gefächert. Neben Arbeiten zu systematischen, biostratigraphischen und paläoökologischen Problemen der Cephalopoden stehen Arbeiten zu paläoozeanographischen, paläobiogeographischen, paläoklimatologischen Fragen und Fragen der Grenzziehung an Systemgrenzen z.B. Jura/Kreide-Grenze zu Buche. 144 Publikationen, die Herausgabe von 6 Sammelbänden unter seiner redaktionellen Leitung und die Gestaltung mehrerer Symposien (*u.a.* 3. Internationales Kreide-Symposium) gehören zu seinem Lebenswerk. Ab 1970 arbeitete er ununterbrochen an Projekten, die von der Deutschen Forschungsgemeinschaft gefördert wurden. Er war Mitglied von 15 nationalen und internationalen Arbeitsgruppen.

Seine Kindheitserfahrungen gepaart mit seinem vornehmen Charakter mögen bewirkt haben, daß er Kollegen aus dem östlichen Umfeld half und vielfach auch ein persönliches Risiko nicht scheute. Er betreute 6 Humboldt-Stipendiaten in fachlicher und kultureller Beziehung. Je einer von ihnen stammt aus Polen, aus der Tschechoslovakischen Republik und aus Georgien.

Lieber Jost, wir alle danken Dir für Deine Güte und Menschlichkeit, Deine ständige Hilfsbereitschaft und die Vermittlung Deines großen fachlichen Wissens.

Karl-Armin Tröger